

Кръгла маса в памет на Хавиер Мариас

A Round Table in Honour of Javier Marías

Теодора Цанкова

Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (България)

Teodora Tzankova

Sofia University “St. Kliment Ohridski” (Bulgaria)

Мария Луиза Сантос

Институт „Сервантес“ – София (България)

María Luisa Santos

Cervantes Institute – Sofia (Bulgaria)

На 15 април 2024 г. в Новата конферентна зала се състоя кръгла маса в памет на Хавиер Мариас (1951–2022), организирана от Катедрата по испанистика на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и Институт „Сервантес“ – София. Хавиер Мариас, смятан от мнозина за най-добрия съвременен испански писател, е автор на 16 романа, десетина сборника с разкази, есета и статии и на редица преводи от английски език. Той е носител на множество награди в Испания и в други страни и е превеждан на десетки езици.

Кръглата маса беше открита от доц. д-р Донка Мангачева, ръководител на Катедрата по испанистика, и от Мария Луиса Сантос, директор на Институт „Сервантес“ – София. Събитието протече изцяло на испански език пред публика от представители на различни академични институции, преводачи, журналисти и студенти. Модератор беше д-р Теодора Цанкова.

Специално за форума от Испания беше дошъл журналистът Хуан Крус, пръв издател и дългогодишен приятел на Хавиер Мариас. Той говори импровизирано и с видимо вълнение за покойния писател, спря се на определящото го любопитство към света, на разказваческата му нагласа и на изключителното внимание, с което е работил по текстовете си. Критичното отношение на Мариас към съвременето, както и някои от нашумелите в последните години

теми като движението *Me too* и културата на отмяната, също не остана неза-
сегната. Накрая Крус прочете части от последното интервю, което е взел от
испанския писател.

Йоанна Димитрова, студентка по испанска филология в III курс, представи
преводите на Хавиер Мариас на български език. От цялото богато творчество
на испанския автор на български са преведени десет романа и два разказа,
най-голяма заслуга за което има Людмила Илиева, автор на преводите на пет
от романите. Свой принос за присъствието на Мариас в превод в българския
културен контекст са дали и Стефка Кожухарова, Нева Мичева, Маня Костова
и Теодора Цанкова. Йоанна Димитрова изрази личното си отношение към пи-
сателя чрез цитатите от различни негови произведения, които беше подбрала.

Предмет на изказването на доц. д-р Татяна Пантева (Софийски универси-
тет „Св. Климент Охридски“) беше „Сърце тъй бяло“ – романът, който носи
световна слава на Мариас. Тя насочи вниманието към асоциациите между па-
ралелните истории в произведението, правени непрестанно от разсъдливия и
суеверен разказвач. Коментира някои от основните проблеми в романа като
критите и разкрити тайни, желанието за знание и разказването и акцентира
върху странната връзка между брака и болестта като състояния, които промен-
ят хода на живота преди тях.

Д-р Даниела Александрова (Нов български университет) анализира ин-
тервютата на Хавиер Мариас от гледна точка на възгледите му за езика и пи-
сането. Тя сподели интересни подробности около писателските му навици,
различната му нагласа към писането на романи и на седмични колонки в „Ел
Паис“, впечатляващата му грижа за езика и виждането му за превода като най-
добър прочит на дадено произведение.

Последният участник в кръглата маса беше д-р Теодора Цанкова (Софийс-
ки университет „Св. Климент Охридски“). Тя предложи анализ на един рядко
коментиран епизод от „Сърце тъй бяло“: случката в музея „Прадо“, в която
една картина на Рембранд за малко не бива изгорена. Анализът показва, че как-
то случката, така и самата картина са показателни за възгледите за живописца
в романа и имат съществена връзка с темите, сюжета и героите му.

Целият научен форум протече при силен интерес. В атмосферата се усе-
щаше и печал от непрежалимата загуба на Хавиер Мариас, отношението към
когото на всекиго от участниците беше неизбежно лично. „Най-доброто, кое-
то можем да направим в негова памет, е да го четем“ – това гласяха надписите,
които издателство „Алфагуара“ прикрепяше към кориците на книгите му след
смъртта му през септември 2022 г. Остава ни утешението, че е писал много,
все удивително, все неподражаемо, и че написаното от него остава с нас.

Гл. ас. д-р Теодора Цанкова
tzankova@fcml.uni.sofia.bg
Софийски университет „Св. Климент Охридски“
бул. „Цар Освободител“ 15, София 1504
България

Assist. Prof. Teodora Tzankova, PhD
tzankova@fcml.uni.sofia.bg
Sofia University “St. Kliment Ohridski”
15 Tsar Osvoboditel Blvd., Sofia 1504
Bulgaria

Мария Луиза Сантос
dirsof@cervantes.es
Институт „Сервантес“ – София
ул. „Света София“ 3, София 1000
България

María Luisa Santos
dirsof@cervantes.es
Instituto Cervantes de Sofia
3 Sveta Sofia, Sofia 1000
Bulgaria